

ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของศึกษานิเทศก์อำเภอกับขวัญ
 ในการปฏิบัติงานของบุคลากร ในสำนักงานศึกษานิเทศก์อำเภอ
 เขตการศึกษา 3 และ 4

Relationship between the Use of Power by District Education Officers
 and Staff Morale in Educational Regions III and IV

สุชาลีนี บุญสวยขวัญ

Suthasinee Boonsuaykwane

Order Key 22261
 BIB Key 1621041

เลขหมู่ LB 2817-5.T5 ลี 3 2542
 เลขทะเบียน
 16 ต.ค. 2542

วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

Master of Education Thesis in Educational Administration

Prince of Songkla University

ชื่อวิทยานิพนธ์ ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของศึกษานิเทศก์อำเภอเกี่ยวกับขวัญในการ
ปฏิบัติงานของบุคลากร ในสำนักงานศึกษานิเทศก์อำเภอ เขตการศึกษา 3 และ 4
ผู้เขียน นางสุชาสนี บุญสวยขวัญ
สาขาวิชา การบริหารการศึกษา
ปีการศึกษา 2541

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการใช้อำนาจในการบริหารงานของศึกษานิเทศก์อำเภอและระดับขวัญในการปฏิบัติงานของบุคลากรในเขตการศึกษา 3 และ 4 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของศึกษานิเทศก์อำเภอเกี่ยวกับขวัญของบุคลากร ในสำนักงานศึกษานิเทศก์อำเภอ เขตการศึกษา 3 และ 4 3) เพื่อศึกษาการใช้อำนาจจากฐานอำนาจต่างๆ ของศึกษานิเทศก์อำเภอที่มีผลต่อขวัญของบุคลากรในสำนักงานศึกษานิเทศก์อำเภอ ในเขตการศึกษา 3 และ 4

ประชากร ได้แก่ บุคลากรที่ปฏิบัติราชการในสำนักงานศึกษานิเทศก์อำเภอ เขตการศึกษาที่ 3 จำนวน 391 คน ประกอบด้วย ผู้ช่วยศึกษานิเทศก์อำเภอจำนวน 72 คน และเจ้าหน้าที่ในสำนักงาน จำนวน 319 คน และเขตการศึกษา 4 จำนวน 129 คน ประกอบด้วย ผู้ช่วยศึกษานิเทศก์อำเภอ จำนวน 29 คน และเจ้าหน้าที่ในสำนักงาน จำนวน 100 คน รวมประชากรทั้งสิ้นจำนวน 520 คน ซึ่งสุ่มมาเป็นตัวอย่างจำนวน 227 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตามระดับชั้น (Proportional Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม 1 ฉบับ มี 3 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้อำนาจของศึกษานิเทศก์อำเภอ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .8054 ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับขวัญตามสภาพที่เกิดจากการปฏิบัติงานของบุคลากร ในสำนักงานศึกษานิเทศก์อำเภอ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .9596 การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC+ สถิติที่ใช้ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า

1. การใช้อำนาจของศึกษานิเทศก์ในแต่ละฐานต่างกัน กล่าวคือ ศึกษานิเทศก์ใช้อำนาจในฐานอำนาจกฎหมายในระดับมาก ใช้ฐานอำนาจการให้รางวัลและฐานอำนาจชำนาญการในระดับปานกลาง และใช้ฐานอำนาจอ้างอิงและฐานอำนาจบังคับในระดับน้อย สำหรับขวัญในการปฏิบัติงานของบุคลากรมีความแตกต่างกัน กล่าวคือ บุคลากรมีขวัญในด้านสัมพันธภาพหรือความสัมพันธ์ในการปฏิบัติงาน และด้านความรู้สึกเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานในระดับมาก ส่วนด้านความรู้สึกเกี่ยวกับความมั่นคง และด้านความรู้สึกเกี่ยวกับความก้าวหน้าและการเลื่อนตำแหน่งในระดับปานกลาง

2. การใช้อำนาจของศึกษานิเทศก์ที่สัมพันธ์ทางบวกกับขวัญในการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ ฐานอำนาจการให้รางวัล ฐานอำนาจชำนาญการ และฐานอำนาจกฎหมาย ส่วนการใช้อำนาจของศึกษานิเทศก์ที่สัมพันธ์ทางลบกับขวัญในการปฏิบัติงานของบุคลากร คือฐานอำนาจบังคับ และฐานอำนาจอ้างอิง ยกเว้นฐานอำนาจอ้างอิงที่สัมพันธ์ทางลบกับขวัญในการปฏิบัติงานของบุคลากรด้านความรู้สึกเกี่ยวกับความก้าวหน้าและการเลื่อนตำแหน่งอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และฐานอำนาจอ้างอิงก็ไม่มีความสัมพันธ์กับขวัญในการปฏิบัติงานของบุคลากรด้านความรู้สึกเกี่ยวกับความมั่นคง

3. การใช้อำนาจของศึกษานิเทศก์ที่ส่งผลต่อขวัญการปฏิบัติงานของบุคลากร มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ฐานอำนาจการให้รางวัล และฐานอำนาจชำนาญการ และสามารถร่วมกันพยากรณ์ขวัญการปฏิบัติงานของบุคลากรได้ร้อยละ 64.13 โดยมีสมการพยากรณ์ ดังนี้

$$\text{ขวัญการปฏิบัติงานของบุคลากร} = 1.1393 + 0.4396 \text{ ฐานอำนาจการให้รางวัล} \\ + 0.2836 \text{ ฐานอำนาจชำนาญการ}$$

Thesis Title	Relationship between the Use of Power by District Education Officers and Staff Morale in Educational Regions III and IV
Author	Mrs. Suthasinee Bonsuaykwane
Major Program	Educational Administration
Academic Year	1998

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the use of power by District Education Officers and staff morale in Educational Regions 3 and 4, 2) to identify the relationship between their use of power and staff morale, and 3) to investigate their use of power from various power bases which affected the staff morale.

The population of this study were the staff of these two District Education Offices comprising 391 from the Educational Region 3, 72 of which were Assistant District Education Officers and 319 office staff, and 129 from the Educational Region 4, 29 of which were Assistant District Education Officers and 100 office staff. The total number of population was 520. Then 227 samples were selected by a proportional stratified random sampling. The instrument for data collection was a questionnaire consisting of three parts. Part 1 dealt with the respondents' background information. Part 2 was a questionnaire about the use of power by District Education Officers of which the reliability was .8054. Part 3 was about staff morale derived from work performance of which the reliability was .9596. The data was analyzed, using the SPSS/PC⁺ computer program, for frequency distribution, percentages, arithmetic means, standard deviations, and Stepwise Multiple Regression Analysis.

The findings were as follows:

1. The District Education Officers used power from each power base differently. They used it highly in legitimate power base, moderately in reward power base and expert power base, and low in referent power base and coercive power base. As for staff morale, it was also different. The staff morale was high for association or relationship in work performance and impression of working conditions. But the impressions of security, advancement and position promotion were at the moderate level.

2. The use of power from reward, expert, and legitimate power bases was positively significance related to staff morale at .01 level while that from coercive, and referent power bases was negatively related. The referent power base was negatively significance related at .05 level to the staff morale for advancement and position promotion and was not related to the morale for security impression.

3. The District Education Officers' use of power affecting the personnel's work performance significance at .05 level was from the reward and expert power bases, together which predicted 64.13 % of the staff morale, as shown in the regression equation following:

$$\text{Staff morale} = 1.1393 + 0.4396 \text{ Reward power base} \\ + 0.2836 \text{ Expert power bases}$$